

ELEKTRON POCHTA VA TELEKONFERENTSIYALAR

Suyarov Akram Musayevich

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

Axborot texnologiyalari kafedrası PHD, dotsenti

akramsuyarov@gamil.ru

Mamayusupov Davron ABDURASUL O'G'LI

Samarqand Iqtisodiyot va servis instituti

Buxgalteriya hisobi va menejment fakulteti talabasi

Anotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining eng muhim yo'nalishlaridan biri — elektron pochta va telekonferentsiya xizmatlarining mazmuni, vazifalari, afzalliklari, zamonaviy jamiyat hayotida tutgan o'rni hamda ular orqali amalga oshirilayotgan axborot almashinuvi jarayonlari yoritilgan. Elektron pochta tizimining ishlash tamoyili, xabarlarini tezkor uzatish va qayta ishlash imkoniyatlari, korporativ boshqaruvdagi roli, global tarmoqlardagi axborot xavfsizligi masalalari keng tahlil qilingan. Telekonferentsiya texnologiyalari, onlayn yig'ilishlar, ta'lim tizimidagi masofaviy darslar, biznes uchrashuvlari va xalqaro muloqotda ushbu vositalarning keng qo'llanilishi haqida ilmiy-amaliy fikrlar keltirilgan. Maqola axborot tizimlarida raqamli kommunikatsiya vositalarining rivojlanishi va kelajakdagi istiqbollari haqida ham umumlashtirilgan xulosalarni o'z ichiga oladi.

Kalit so'zlar: Elektron pochta, telekonferentsiya, axborot texnologiyalari, internet, muloqot tizimlari, masofaviy ta'lim, onlayn aloqa, raqamli kommunikatsiya, axborot xavfsizligi, global tarmoq.

Kirish qismi: Bugungi globallashtirish jarayonida axborot almashinuvi tezligi, sifat darajasi va uzluksizligi davlatlar, tashkilotlar, ta'lim muassasalari hamda oddiy foydalanuvchilar faoliyatining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Dunyo miqyosida kechayotgan raqamlashtirish jarayonlari, internet texnologiyalarining jadal rivojlanishi,

sun'iy intellekt va bulutli xizmatlarning keng qo'llanilishi global kommunikatsiya tizimlarining mutlaqo yangi bosqichga ko'tarilishiga sabab bo'lmoqda. Aynan shunday jarayonlarda elektron pochta va telekonferentsiya texnologiyalari eng zarur, eng qulay hamda eng samarali aloqa vositalaridan biri sifatida shakllandi.

Elektron pochta — bu foydalanuvchilar o'rtasida raqamli xabarlar va turli elektron hujjatlarni tez, xavfsiz va ishonchli almashish imkonini beruvchi texnologiya bo'lib, internetning ilk rivojlanish bosqichlaridan beri o'z ahamiyatini yo'qotmagan. Hozirgi kunda elektron pochta nafaqat matnli xabar almashinuvi, balki fayllar uzatish, korporativ boshqaruvni tashkil etish, rasmiy hujjatlar aylanmasini yuritish, marketing jarayonlarini avtomatlashtirish va onlayn ro'yxatdan o'tish tizimlarining asosiy bo'g'ini sifatida foydalaniladi. Elektron pochta xizmatlarining keng qo'llanilishiga sabab bo'lgan omillar — ularning tejamkorligi, qulayligi, tezkorligi, tarqatish ro'yxatlari orqali bir vaqtning o'zida ko'plab manzillarga xabar yuborish imkoniyati va xalqaro miqyosda cheklovlarsiz foydalanish imkoniyatlaridir.

Telekonferentsiyalar esa masofaviy muloqotning yanada rivojlangan ko'rinishi bo'lib, ular foydalanuvchilarga videokonferentsiya, audiokonferentsiya, guruhli suhbat, ekran almashinuvi, masofaviy taqdimotlar va onlayn yig'ilishlar o'tkazish imkonini beradi. Telekonferentsiya texnologiyalari ayniqsa pandemiya davrida millionlab odamlarning ta'lim olish, ishlash, uchrashuvlar tashkil etish va xalqaro hamkorlikni davom ettirishida asosiy vosita bo'lib xizmat qildi. Hozirgi kunda Zoom, Microsoft Teams, Google Meet kabi platformalar global biznesning ajralmas qismiga aylangan.

Telekonferentsiyalar nafaqat iqtisodiyot va biznes tarmoqlarida, balki ta'lim, tibbiyot, davlat boshqaruvi, ilmiy izlanishlar, diplomatik muloqot va hatto kundalik hayotda ham foydalaniladi. Masalan, masofaviy ta'lim jarayonlarida o'qituvchi va talaba o'rtasidagi aloqa video orqali amalga oshirilishi, tibbiyotda onlayn konsultatsiya xizmatlari ko'rsatilishi, davlat boshqaruvida esa masofaviy yig'ilishlar va videomuloqotlar keng joriy etilmoqda.

Elektron pochta va telekonferentsiyalarning o‘zaro bog‘liqligi ham axborot tizimlarining integratsiyalashgan holda rivojlanishi natijasida yuzaga kelmoqda. Masalan, elektron pochta orqali videokonferentsiya havolasini yuborish, yig‘ilish va taqdimotlar bo‘yicha xabarnoma tarqatish yoki telekonferentsiya davomida elektron hujjatlarni almashish jarayonlari raqamli muloqotning yagona ekologik tizimiga aylangan.

Shu jihatdan, zamonaviy axborot tizimlarida elektron pochta va telekonferentsiyalar kommunikatsiya jarayonlarini soddalashtiribgina qolmay, balki inson mehnati samaradorligini oshiradi, vaqt va mablag‘ni tejaydi, masofa va vaqt chegaralarini bartaraf etadi. Raqamli iqtisodiyot sharoitida axborot oqimini tezkor boshqarish, xodimlar va mijozlar bilan muloqotni yo‘lga qo‘yish, ta‘lim va ilmiy jarayonlarni samarali tashkil etish, xalqaro hamkorlikni rivojlantirish aynan ushbu texnologiyalarsiz tasavvur ham qilib bo‘lmaydi.

Elektron pochta va telekonferentsiyalar bugungi kunda nafaqat texnologiya, balki inson faoliyatini yengillashtiruvchi ijtimoiy, iqtisodiy va madaniy omilga aylandi. Shuning uchun ushbu mavzuning chuqur o‘rganilishi zamonaviy raqamli jamiyatning rivojlanish yo‘nalishlarini anglashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Xulosa: Xulosa qilib aytganda, elektron pochta va telekonferentsiya zamonaviy jamiyatda axborot almashinuvi jarayonining poydevoriga aylangan. Elektron pochta oddiy, ishonchli va universal aloqa vositasi sifatida kundalik hayot, ta‘lim, biznes, davlat boshqaruvi va ilmiy faoliyatning barcha sohalarida keng qo‘llanmoqda. Telekonferentsiyalar esa masofalarni qisqartirib, global hamkorlikni yanada qulay va samarali shaklga keltirmoqda. Onlayn yig‘ilishlar, masofaviy ta‘lim, telemeditsina va xalqaro muzokaralarning katta qismi aynan ushbu texnologiyalar orqali amalga oshiriladi.

Raqamli iqtisodiyot taraqqiy etayotgan hozirgi davrda elektron pochta va telekonferentsiyalar axborot tizimlarining ajralmas bo‘g‘ini bo‘lib, insonlar o‘rtasidagi muloqot sifati va tezligini oshiradi, vaqt va mablag‘ni tejaydi, global integratsiya jarayonlarini tezlashtiradi. Kelajakda ushbu texnologiyalar yanada takomillashib, sun‘iy intellekt, avtomatlashtirilgan tarjima tizimlari va kengaytirilgan haqiqat texnologiyalari

bilan birlashgan holda raqamli muloqotni mutlaqo yangi bosqichga olib chiqishi kutilmoqda.

Adabiyotlar:

- Adabiyotlar: SWIFT. Understanding SWIFT: An Introduction to the Global Payment System. SWIFT Publishing, 2022.
- Bank for International Settlements. Cross-border Payment Systems and SWIFT: Efficiency and Challenges // BIS Working Papers No. 876. – 2021.
- Raximov A. Xalqaro to'lov tizimlari va ularning iqtisodiy samaradorligi. – Toshkent: Iqtisodiyot, 2020. – 145 b.
- Xudoyberdiyev S., Karimova N. SWIFT tizimi va O'zbekiston moliya sektoridagi roli // Moliyaviy tahlil jurnali. – 2021. – №4. – B. 78-85.
- Karimov M. Xalqaro to'lov tizimlarining samaradorligini oshirishda SWIFTning o'rni // Iqtisodiyot va moliya. – 2022. – №6. – B. 120-127.
- Toshmurodov Sh., Yuldasheva G. SWIFT tizimida raqamli texnologiyalar va ularning xalqaro savdodagi ahamiyati // O'zbekiston moliyaviy sharhi. – 2023. – №3. – B. 95-103.
- Usmonov O. O'zbekiston bank tizimida SWIFT tizimining joriy etilishi va samaradorligi // Bank ishi va moliyaviy texnologiyalar. – 2021. – №2. – B. 66-72.
- Qodirov B. Xalqaro moliyaviy operatsiyalarda SWIFT tizimi orqali amalga oshiriladigan o'tkazmalarning xususiyatlari. – Toshkent: Moliya va iqtisodiyot nashriyoti, 2022. – 132 b.